

Wereldvoedseldag 2011
15 oktober 2011.

Bijdrage Ton Dietz

1. Natuurlijk trekt de Hongersnood in de Hoorn van Afrika op dit moment de meeste aandacht als we het hebben over de voedselsituatie in wereld. Ook bij het Afrika-Studiecentrum in Leiden hebben we daar aandacht aan besteed, o.a. met een infosheet (zie www.ascleiden.nl). Maar het gaat bij elkaar om 12 miljoen mensen voor wie nu een ernstige hongercrisis aan de hand is. Er zijn 1012 miljoen Afrikanen. Voor die andere 1000 miljoen is het verhaal de laatste tijd helemaal niet zo negatief.
2. Afrika had in 1600 100 miljoen inwoners; net zo veel als Europa toen. Mede door de negatieve effecten van Europees gedrag bleef de bevolking in Afrika steken op 100 miljoen en begon de Europese bevolking snel te groeien: tot 450 miljoen in 1900. In de laatste eeuw groeide de Europese bevolking verder, tot 750 miljoen nu. Afrika begon aan een inhaalslag en heeft dus nu ruim een miljard mensen.
3. Tussen 1960, het moment waarop veel Afrikaanse landen onafhankelijk werden en nu, vijftig jaar later, is de bevolking van Afrika tussen drie en vier keer zo groot geworden. Maar de voedselproductie is meegegroeid. Sterker nog: voor heel Afrika bij elkaar geldt dat een gemiddelde Afrikaan nu beter gevoed kan worden dan in 1960. De groei van de Afrikaanse voedselproductie kwam voor tweederde doordat het gewasareaal vergrootte, maar voor eenderde omdat de landbouwproductiviteit per hectare verbeterde. Ook is het aantal landbouwgewassen sterk vergroot, mede voor de export.
4. De groei van de voedselproductie in Afrika heeft veel te maken met de enorme groei van de Afrikaanse stedelijke bevolking: van 60 miljoen rond 1960 tot meer dan 450 miljoen nu. Het Afrika-Studiecentrum gaf onlangs een poster uit met daarop veel van deze gegevens in grafieken en kaarten (www.ascleiden.nl). Daarop is ook te zien dat die sterk gegroeide bevolking in stad en platteland een veel betere onderwijs- en gezondheidssituatie kent dan vijftig jaar geleden en dat er een veelbelovende 'jongerenbult' aankomt in de bevolkingsopbouw. Veel van die jongeren trekken naar de steden en vormen daar een grote vraag naar voedsel, dat voor een belangrijk deel in de omgeving van die (grote) steden wordt geproduceerd. Dat gebeurde ondanks vaak tegenwerkende overheden en ondanks een twintig jaar durende verwaarlozing van de landbouw in kringen van de ontwikkelingshulp. Naast de sterk toenemende vraag naar akkerbouw-, tuinbouw- en veeteeltproducten in de steden heeft Afrika nu ook te maken met een explosieve groei van de vraag naar landbouwproducten voor de voedselmarkten elders, vooral in Azië, en voor de bio-energiemarkten. Naast de vele problemen die dat geeft biedt het ook veel kansen aan Afrikaanse boeren.
5. Ook in de Nederlandse ontwikkelingshulp is er weer sprake van toegenomen aandacht voor landbouw en voedselzekerheid. Dat werd tijd. Je ziet in de plannen die nu worden gesmeed voor een hernieuwde nadruk dat de ketenbenadering nu wel is doorgedrongen en dat is winst. Maar Nederland zou het nu ook moeten aandurven om pionierswerk te verrichten met de agrohubs benadering, zoals die eigen is geweest aan de landbouwrevolutie in Nederland zelf en ook nu weer in een modern jasje is gestoken in bijvoorbeeld Venlo.

Maar ook in Azië heeft die geïntegreerde benadering van alles wat een betere voedselproductie mogelijk kan maken snel veld gewonnen en daar zien we nu ook een begin met een duurzaamheidsrevolutie: de eco-agrohubs. Dit is voor de Nederlandse kennissector, de Nederlandse NGO's en het Nederlandse bedrijfsleven een kans voor open doel om weer voorop te lopen. Nu het beleid nog.